

quests dos pisets altres dos pisets i així successivament fins a fer cinc o sis o set pisos d'alçada, haurem encabint en el solar de dos casetes, 10 o 12 estatges, que, si volem, reuniran forces condicions higièniques, tota vegada que no estalviarem els finestrals, i la llum i la ventilació seran sobreres, i, si en lloc dels 10 metres de fondària, n'hi posem 20 a cada planta, doblarem la cabuda.

En l'espai que havien d'ocupar 12 casetes, cabran 48 famílies, si no hi edifiquem més que fins un cinquè pis amb baixos, però, si en lloc d'un cinquè pis hi aixequem un rascacels, duplicarem almenys el seu número. Suposo que els rascacels varen néixer de la necessitat de reunir en un petit solar una gran quantitat de famílies i, encara que no siguin gens agradables a l'estètica, són convenients en les grans ciutats. No demano cases de vint pisos d'alçada, però sí de vuit o de deu.

Sabut és que tot el que signifiqui edificar en altura, és el mateix que rebaixar el preu del solar: per tant, es pot construir dins l'Eixample de Barcelona i a preu convenient, emprant el ciment armat, per a fer pisos econòmics i centrals.

El senyor B. Conill, arquitecte, escrivia l'any 1925 el que aquí traduiré: "Tot el que sigui construir en les grans ciutats immensos edificis amb moltíssims pisos a cada planta, amb serveis comuns a tots ells i reunits en llocs especials, reduirà el seu cost. Podran semblar-se a un Asil, però, amb igualtat de comoditats, llurs lloguers seran més petits".

L'arquitecte senyor Cases deia, en la mateixa revista, que "l'ideal de la Ciutat-jardí és solament un sonni donades les circumstàncies actuals i que l'explotació del terreny condueix a l'apilonament de pisos reduïts i petits, aprofitant el màxim de la superfície".

Se'ns argumentarà que, sota el punt de mira higiènic, sempre un pis està per sota d'una caseta en igualtat de grandària d'habitacions i d'obertures, però també direm que quasi tots, per a no dir tots, els barracaires van acompanyats de la brutícia, i, visquin allà on visquin, sempre serà brut el lloc que habitin, i fundant-nos en aquest motiu, nosaltres proposaríem una construcció el més adaptable possible a la màxima netedat, tenint la seguretat que no tardarà a fer fàstic la majoria de les habitacions, com podem comprovar anant a recórrer les cases de l'Arc del Teatre, Cirés, Cid, Migdia, Mina, Peracamp, Olm,

Santa Madrona, etc., etc., citant aquestes perquè són les que més conec, donat el meu servei de la Beneficència Municipal.

El disbarat més gros que podríem fer, és de posar en aquests pisos cambra de bany, puix deixant a part que per anar net no és necessari banyar-se, sinó bona voluntat per a la neteja, i que tampoc no és tan car anar a una casa de bany, el lloc destinat a aquest servei el farem servir per altres coses, tals com augmentar les mides del menjador o d'un dormitori, o d'una eixida, etc.

No ja en cases molt humils (on no hi han hagut mai banyeres), sinó en cases mitjanes, ens hem trobat que la cambra de bany no serveix, que la banyera l'utilitzaven com a safareig o com a bagul o com a dipòsit de mals endreços.

(Coneixem també moltes habitacions unifamiliars construïdes de material d'obra, dintre de certs solars i fetes pels propietaris del terreny, casetes humils, petites, esquifides, poc ventilades, de planta baixa solament, o bé amb un pis a sobre, que hi viu un altre estadant, i formant filera a cada costat d'un estret passadís, construcció una mica millor que una barraca, però molt inferior al mínim que hauria d'exigir-se, i que creiem que s'hauria d'obligar al propietari a millorar les seves condicions higièniques. Com que aquestes edificacions no haurien d'existir per falta de les imprescindibles condicions, si assenyalem la seva existència és precisament per no admetre-les.)

Afegirem també l'opinió d'un mestre d'obres de Madrid, el senyor Blanco, traient aquesta dada de la mateixa revista de la qual abans hem parlat; diu aquest senyor que la construcció de cases amb pisos no cars, és avui possible fer-la en els solars centrals de les urbs populoses, empleant construcció adequada i fent que el capital després dongui fins al 7 per cent, i, encara que es funda principalment en Madrid, crec que a Barcelona, si no pensem edificar aquestes cases al passeig de Gràcia, ni a la Via Laietana, però sí a les travessies del Marquès del Duero i a l'esquerra de l'Eixample, on queden multitud de solars, podríem donar cabuda a pis a tothom que avui no en té, i obligar als rellogats, si voluntàriament no se separaven, a viure unifamiliarment, i amb això res d'anar a construir a la Bordeta, o a Sant Andreu, a les Corts o a Ca'n Tunis, sinó en llocs de fàcil comunicació, per qui treballi dins